

SINIF Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Eserler

1. Bu sofa, yaşlı bir insan yüzü gibidir: Evimizin bütün ruhu, kederleri ve neşesi orada görünür; her günün hadiseleri tavana, duvarlara, döşemeye bir leke, bir çizgi, bir buruşuk ve bazen de ancak bizim görebileceğimiz gizli bir işaret ilave eder. Bu sofa canlıdır: Bizimle beraber kımıldar, değişir, bizimle beraber dağılır, toplanır, bizimle beraber uyur uyanır; bu sofa, aramızda sanki üçüncü bir simadır ve güldüğü, ağladığı bile olur.

Bu metinde mekânla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kahramanın içinde bulunduğu ruh hâlini anlatmak amacıyla mekân tasviri yapılmıştır.
B) Mekânın insan üzerindeki etkisinin geçici ve soyut olduğu anlatılmıştır.
C) Mekâna insani özellikler yüklenerek mekân kişileştirilmiştir.
D) Anlatıcı, mekân tasvirlerinde öznel bir tavır takınmıştır.
E) Tasvirlerde yazarın değil, kahramanın gözlemleri esas alınmıştır.
2. Bir zaman, afyon almış bir hasta gibi uyuşuk, gevşek, idrakine çöken yorgunluğun baskısı altında dinlendi ve caminin o birbirine kaynamış uğultusunu dinledi. Sanki bu sesler, kubbeden, sütunlardan, kendi kendine akan yekpare bir şelale idi. Aziz, bu kendi kendine sızar gibi dökülen sesleri bir zaman, bahtiyar, dinledi. Etrafında gidip gelenler kendisiyle alakadar olmuyorlardı. Onlar dünyada Allah'tan başka bir şey yokmuş gibi nasıl da her şeyden, çekişmelerden ve ikilikten uzaklaşmış görünüyorlardı. Kim bilir belki de dünya onu derinlemesine görenler için bir hiçti. (...) Bir zaman geldi ki Aziz, etrafının sesleri, hareketleri ve sözleri üstünde durdu. Durunca da bu dikkat, caminin tek ve yekpare soluğunu bölük bölük etti ve ancak o zaman, namaz kılanlardan, vaaz dinleyen, mukabele okuyanlardan mühim bir kemiyet (kalabalık) görebildi. Yüzlerce hançere, yüzlerce göz, yüzlerce kulak, tek manayı türlü şekillerde türlü kalıplarda söylüyor ve dinliyordu.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumda var olan tasavvufi gelenek, inanç sistemi, bireyin arayış içinde olması metnin yazılmasını sağlayan unsurlardır.
B) Yazar, toplumun gelişmesinin ve huzura ermesinin ancak tasavvufla sağlanacağı görüşünü ben merkezli bir dille anlatmıştır.
C) Olay örgüsü, kahramanın içindeki inanç duygusunu ve tasavvufta derinleşmeyi anlatmak amacıyla düzenlenmiştir.
D) Kişinin mekân üzerinden geliştirdiği algı, içinde bulunduğu ruh hâlini yansıtmaktadır.
E) Metin yüzlerce yıldır devam eden tasavvuf edebiyatı geleneğiyle ilişkilidir.

3. Fahim Bey, muhayyilesinde bazı kıymetli emeller beslemekle beraber, hayatta bunları tahakkuk ettirmek (gerçekleştirmek) için ihtiyar olunacak fedakârlıkları ve gayreti kabul etmiyor yahut benimsemiyor ve böylece onları sade hayalinde yaşatmayı tercih ediyordu. İhtimal ki onun hayali pek geniş ve kendi hülyasına inanmak kabiliyeti de pek kuvvetliydi. Lakin belki hayatın hakikat ve muvaffakiyet (başarı) çerçevelerine uymayan ve sığmayan bu hülya ve hesap ile o, hep hakikatin haricinde ancak bir efsane âleminde kalmaya mahkûmdu.

Bu metnin alındığı eser ve yazarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Metindeki kahraman kendi hayal dünyasında yaşayan, toplumdaki kaçan bir karakterdir.
B) Gerçek ile kurgusal dünyanın iç içe olduğu eserin bunalımlı kahraman tipi, psikolojik roman türünün özelliğiyle ilgilidir.
C) Metinde anlatılan kahraman, gerçek hayatta sıklıkla karşılaşılacak bir tiptir.
D) İlahî bakış açısının egemen olduğu eserde anlatıcı, yazar-anlatıcıdır.
E) Yazar, dönemin içe dönük, insanlarla ilişkisi sınırlı, bunalımlı bireyini Fahim Bey üzerinden ifade etmiştir.
4. Hayatı, onun gibi bir bütün olarak mütalaya alıştım. Değişme, koordinasyon, çalışmanın tanzimi, zihniyet değişikliği, üst düşünce, ilmî zihniyet gibi tabirlerle konuşmaya, kendi isteksizliğime "zaruret", "imkânsızlık" gibi adlar koymaya, Şark'la Garp arasında ölçsüz mukayeseler yapmaya, ciddiliğinden kendim de ürktüğüm hükümler vermeye başladım. Onun gibi insanlara "Acaba ne işe yarar?" diyen bir gözle bakıyor, hayatı kendi teknemde yoğuracağım bir hamur gibi görüyordum.

(Saatleri Ayarlama Enstitüsü / A. Hamdi Tanpınar)

Bu metinle ilgili aşağıdaki saptamalardan hangisi yanlıştır?

- A) Kahraman, çağın değişimlerine ve yeniliklerine zamanla uyum sağladığını ifade etmiştir.
B) Kahraman anlatıcının bakış açısıyla yazılan metinde yazar iç konuşmalara da yer vermiştir.
C) Batı kurumlarının, düşüncesinin ve biliminin yüzeysel bir şekilde anlaşılmasının yeterli olduğu tezi işlenmiştir.
D) Yazarın hem kendinden önceki dönemde hem de kendi döneminde işlenen Doğu-Batı çatışması, temalardan biridir.
E) Kahramanın anlatımlarından yola çıkılarak insanın değişimlere çıkarıcı biçimde ayak uydurmasının eleştirildiği söylenebilir.

Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Eserler

5. Nereliyim acaba? Bunu kendime de sorar, bir cevap bulamam. Coğrafyaya, mekâna dair bir bağlanma, bir aidiyet duygusu yok bende. Zihnimi eşiyor, hafızamı yokluyorum. Hep yollar, kıvrılıp giden tozlu yollar, eski, dökülen otobüsler, kamyon karoserleri, tren rayları, vagonlar, kurum, is... Babam beni aldı, birlikte vagon evimize geldik. Bohçayı açtık. İçinden annemin soluk pembe mantosu, başörtüsü, yıpranmış kunduraları, aynası ve tarağı, yüzüğü ve küpeleri çıktı. Babam bir süre bunlara baktı. Parmaklarının ucuyla dokundu. Sonra kapadı bohçayı. Uzanıp elimden mızıkayı aldı. Sonra mızıkayla bir şeyler çalmaya başladı. Ne güzel, ne acıklı, ne tatlı çalıyordu. Birlikte ağladık. Babamı ilk kez ağlarken görmüştüm.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kahraman anlatıcı, annesinin ölümünü yoğun bir duygusallık içinde anlatmıştır.
B) Kapitalistleşmenin getirdiği problemler, anlatıcının rüya hâlindeki sayıklamalarıyla verilmiştir.
C) Yazarın bir yere ait olamama düşüncesi, duygularına yansımıştır.
D) Sürekli göçler, anlatıcının zihninde değişik soruların oluşmasına neden olmuş, bu da iç konuşma tekniğiyle verilmiştir.
E) Olay örgüsü, anlatıcının iç dünyasını yansıtmak amacıyla kurulmuştur.
6. Hakikatte Abdullah Efendi, ömürlerinin sonuna kadar kendileri olmaktan kurtulamayan, nefislerini bir an bile unutmayan, etrafındaki havaya kendilerini en fazla bıraktıklarında bile içlerinde, tıpkı alt katta geçen bütün şeyleri merakla takip eden bir üst kat kiracısı gibi köşesinde gizli, mütecessis (gizliyi arayan), gayrimemnun ve zalim ikinci bir şahsın mevcudiyetini, onun zehirli tebessümünü, inkâr ve istihfaftan (küçümseme) hoşlanan gururunu ve her an için ruhu insafsız bir muhasebeye davet edişini duyan insanlardan biridir.

Bu metin için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) İlahî bakış açısıyla yazılan metinde kahramanın iç dünyasıyla ilgili bilgi verilmiştir.
B) Kahramanın ruh hâlinin betimlemesinden hareketle toplumsal bir mesaj verilmiştir.
C) Abdullah Efendi'nin fiziksel görünüşü metinde ayrıntılı açıklanmıştır.
D) Bireyin ruhsal durumunun mekânı şekillendirdiği anlatılmıştır.
E) İç konuşma tekniğinin kullanıldığı metinde geri dönüşlerle bireyin geçmişi yansıtılmıştır.

7. Sokak; kırmızının, mavinin, yeşilin akla gelen bütün çeşitleri ile doluverdi. Ya sesler? Kuş cıvıltıları... Ama kuş seslerini bildiğimizi hiç sanmıyorum; onlar yitirilmiş çağların ormanlarında ve bahçelerinde kaldı. Belki... O da umulmadık mutluluklarımızda, bin yılda bir, rüyalarımızda işliyor, şafakla birlikte unutup gidiyoruz. Hüzündür bu kafamı bulandıran, bungunlaştıran, ne diyeceğimi unutturan, sözü darmadağın eden. Sormak istiyorum hepinize; kuş cıvıltıları acaba bu kadar canlı, bu kadar neşeli midir? Ve insan hüznün bu kadar ağdalısını bir başka şey için duyabilir mi? Kurt elmaya ne zaman düşer, bilir misiniz? Bu canlılıklar, bu neşeler nereye gidecek; bu sesler, bu körpecik sesler ne olacak; bu eşit görünen başlangıçlar, hangi yollara, hangi sonuçlar için ayrılacak? Açıkların kenarları niçin gitgide birbirinden uzaklaşır?

Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yazar, estetik bir çağrı ve farkındalık oluşturmak için düz cümleden ziyade soru cümleleri, eksiltili ve devrik cümleler kullanmıştır.
B) Yazar, soru cümlelerini okuyucuyla sohbet etmek, dertleşmek için değil, okuyucuyu uyarmak için kullanmıştır.
C) Yazar, hikâyedeki isim, sıfat tamlamaları; ikilemeler, tekrarlar ve cümle çeşitleriyle, dili özgünleştirerek söylemini oluşturmuştur.
D) Kahraman anlatıcının bakış açısıyla yazılan hikâyede etken çatılı fiiller tercih edilmiştir.
E) Yazar ben merkezli anlatımıyla kendisini içinde yaşadığı toplumdan, insanlardan tamamen ayırmaktadır.

8. "Saatleri Ayarlama Enstitüsü" ile "Fahim Bey ve Biz" adlı eserlerin karşılaştırıldığı aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) İkisi de psikolojik roman özelliği gösterir.
B) İkisinde de olaydan çok, kahraman ön plandadır.
C) İkisinde de saat kavramı, kahramanların psikolojik durumlarını okuyucuya aktaran bir nesne hükmündedir.
D) İkisi de bireyin toplum içindeki yalnızlığını işleyen toplumcu gerçekçi eserlerdendir.
E) İkisinde de kahramanların şuurlarını ortaya çıkarmak için rüya motifi geniş ölçüde yer alır.

Adı :

Soyadı :

Sınıf :

NO :

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E

Doğru :

Yanlış :

Boş :

Puan :